

FAZLA ÇALIŞMA ONAYI NASIL ALINMALIDIR?

> FAZLA ÇALIŞMA NEDİR?

Kural olarak; ara dinlenmeleri düşüldükten sonra haftalık normal çalışma süresi 45 saat, aylık normal çalışma süresi 225 saattir. Fazla çalışma, kanunda yazılı koşullar çerçevesinde, **KURAL OLARAK** haftalık 45 saati aşan çalışmalardır.

Nokta konuyu ayrıntı ve istisnalara boğmamak için bu yazıda; üretimin artırılması nedeniyle yapılacak fazla çalışma incelenecek, zorunlu nedenlerle fazla çalışma, olağanüstü nedenlerle çalışma, telafi çalışması, fazla saatlerle çalışma, haftalık 45 saatin altındaki çalışmalar, denkleştirme esası, yeraltında madende çalışan işçiler, yüzde usulü ile çalışan işyerleri, serbest zaman, fazla çalışma yapılamayacak işler/işçiler gibi istisnai durumlar dikkate alınmayacak ve bahsedilmeyecektir.

> FAZLA ÇALIŞMA ONAYI NEDİR? NASIL ALINMALIDIR?

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliğinin 9. Maddesinde;

“ Fazla çalışma ihtiyacı olan işverence bu onay her yıl başında işçilerden yazılı olarak alınır ve işçi özlük dosyasında saklanır ” hükmü mevcut iken 2017 yılında yapılan değişiklik ile bu hüküm “ Fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma yaptırmak için işçinin yazılı onayının alınması gerekir. Zorunlu nedenlerle veya olağanüstü durumlarda yapılan fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma için bu onay aranmaz. Fazla çalışma ihtiyacı olan işverence bu onay iş sözleşmesinin yapılması esnasında ya da bu ihtiyaç ortaya çıktığında alınır ve işçi özlük dosyasında saklanır. Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapmak istemeyen işçi verdiği onayı otuz gün önceden işverene yazılı olarak bildirimde bulunmak kaydıyla geri alabilir. ” şeklini almıştır.

Yani işverenin her yıl başında çalışandan fazla çalışma yaptırmak için onay alma yükümlülüğü kaldırılmış onun yerine bu onayın iş sözleşmesinin yapılması esnasında yada ihtiyaç doğduğunda alınarak işçi özlük dosyasında saklanacağı düzenlemesi getirilmiştir.

İş sözleşmesi metnine veya ihtiyaç doğduğunda alınacak yazılı onaya “ İstenildiğinde fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışmaya onay veriyorum ” ibaresinin yazılması yeterlidir.

İşçinin verdiği onayı 30 gün önceden işverene yazılı olarak bildirmek şartıyla geri alabileceğine ilişkin hüküm mutlak emredici nitelikte (taraflarca aksi kararlaştırılmayacak nitelikte) olduğu için bu yasal hakkın engellenmesine veya kullanılmayacağına dair sözleşme hükümleri de geçerli olmayacaktır.

> FAZLA ÇALIŞMA İÇİN BİR SINIR VAR MI?

4857 sayılı İş Kanununun “ fazla çalışma ” başlığını taşıyan 41. Maddesine göre; fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda 270 saatten fazla olamaz.

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliğinin 5. Maddesine göre; : fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda 270 saatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir.

İş hayatında ve uygulamada fazla çalışma süresinin yıllık 270 saati aşabileceği / aştığı aşikardır.

Bu sınırlamanın önemi; eğer işçi fazla çalışma yapmaya onay vermişse bu onayın yıllık 270 saat fazla çalışma için olduğudur. Yani işçi onay verse bile istemediği takdirde yılda 270 saatten fazla çalışmaya zorlanamayacaktır.

> KİMLERE FAZLA ÇALIŞMA YAPTIRILAMAZ?

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliğinin “ Fazla Çalışma Yaptırılmayacak İşçiler ” başlığını taşıyan 8. Maddesine göre; 18 yaşını doldurmamış işçilere, İş sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesi ile önceden veya sonradan fazla çalışmayı kabul etmiş olsalar bile sağlıklarının elvermediği işyeri hekiminin veya Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı hekiminin, bunların bulunmadığı yerlerde herhangi bir hekimin raporu ile belgelenen işçilere, İş Kanununun 88 inci maddesinde öngörülen Yönetmelikte belirtilen gebe, yeni doğum yapmış ve çocuk emziren işçilere, kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçilere, 4857 sayılı Kanunun 42 nci maddesi uyarınca zorunlu nedenler ve 43 üncü maddesi uyarınca olağanüstü haller dışında yer altında maden işlerinde çalışan işçilere fazla çalışma yaptırılmaz.

Av. Yüce DURMUŞ

www.yucedurmus.av.tr

Çorlu, Ocak 2019